

אדם הלומד תורה, שעליה נאמר [משלי פרק ג-טו] 'יקרה היא מפנינים וכל חפצך לא ישוו בה', אבל חושב שהוא עוסק ב'בדיל', והראיה שכל דבר קטן וכל כאב ראש מוציא אותו מהלימוד, הרי שגם תורתו תהא רק בבחינת בדיל.

א"ח"ה 1234567

עלינו לשבח - הגי' ר"י זילברשטיין שליט"א

אם בחקתי תלכו, שתהיו עמלים בתורה.
רש"י.

הקדמונים תמהו, מהו לשון 'תלכו'? ולמה שכרו הוא גשמים בעתם? ומה השייכות לעמלה בתורה?

ויש לומר על פי הפסוק [תהלים פד-ח] 'ילכו מחיל אל חיל' שהמכוון הוא שיתעלו [שטייגען] ממדרגה למדרגה, וזהו שכתוב 'אם בחקתי תלכו' כלומר שתתעלו על ידם ממדרגה למדרגה, אז תשפיע עבודתכם על כל הבריאה שגם היא תתעלה והיינו שתצמיח ותתגדל, כי מה שאדם עובד על עצמו ברוחניות משפיע על כל העולם הגשמי, ולכן 'ונתתי גשמיכם בעתם ונתנו הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו כי גם הם יגדלו'.

והיות שלא די בידיעת התורה כדי להתעלות אלא צריך עמל בתורה, לכן פירש"י שתהיו עמלים בתורה, כי אחרת אין אדם זוכה להתעלות.

הרב ר' י. ז. פאללאק שליט"א

מענין לענין

תמה הגר"ח שמולביץ זצ"ל למה אין קמים לפני אשה מעוברת, הרי מלאך לומד עם העובר כל התורה כולה כדאיתא בגמרא?

איהו מותיב ואיהו מפרק שתורה הראויה לכבוד היא תורה שנקנית על ידי עמל, לא תורה שמלאך מעניק לעובר בלי שום עמל מצדו.

הרב ר' י. ז. פאללאק שליט"א

ושנתם לבניך ודברת בם: ו-ו

אמר רבי יוחנן מלמד שהחזירה הקב"ה על כל אומה ולשון ולא קבלוה, עד שבא אצל ישראל וקבלוה. ע"ז ב:

אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו

דור לדור נמסר כי את דיבורי התוספות הארוכים בפרק השביעי במסכת בבא קמא פרק מרובה, חידשו רבותינו בעלי התוספות בלילה האחרון לחייהם, לפני שנהרגו על קידוש השם, אף על פי שידעו שלמחרת יוצאו להריגה, עסקו בתורה הקדושה בעמקות וביגיעה.

מאורות הדף היומי גליון 570

והיו הדברים האלה על לבבך.

אם בחקתי תלכו, שתהיו עמלים בתורה.
רש"י.

כדי להיות עמלים בתורה באמת, צריך לדעת ולהוקיר את ערכה של התורה. לא תיתכן מציאות שכזו שאדם יהגה בתורה מתוך אושר ושמחה, אם לא תהיה לו הכרה נכונה בשוויה האינסופי של כל מילה בתורה.

דבר מופלא מצאנו בהגהות אשר"י [בבי"מ פרק בי-סי"ט] בשם האור זרוע. מעשה שהיה, כך מובא שם, באחד שקנה חומר הקרוי 'בדיל' מנגר עכו"ם כדי לכסות בו את גגו. החומר, מדגיש ההגהות אשר"י, נקנה בחזקת שהוא בדיל ולאחר מכן נמלך הקונה היהודי ומכר את הבדיל ליהודי אחר בחזקת בדיל.

לסוף נמצא שהחומר אינו בדיל אלא כולו כסף מבפנים, ורק מבחוץ היה מכוסה בבדיל, ועכשיו בא הקונה הראשון שקנה מהגוי, ותובע את השני שקנה ממנו, שיחזיר לו את הפרש המחירים.

כאשר הגיע דין זה לפני הר"ר אליעזר ממיץ, פסק שהבדיל-הכסף יישאר ביד הלקוח השני, כיון שהישראל הראשון שקנה מן העכו"ם לא זכה בו כלל, כיון שלא ידע ולא נתכוון לקנות את הבדיל בתורת כסף, אלא רק בתורת בדיל, והודה לו ר"ת, עיין שם.

הדברים הובאו גם במרדכי פרק אלו מציאות [סימן רנ"ח], והביאם הרמ"א [ח"מ סימן רל"ב סעיף י"ח], ועיין בנתיבות המשפט [סימן רל"ב סעיף קטן ח'].

אפשר ללמוד מכאן מוסר השכל לדרך קניית התורה, שהרי גם בתורה יש קניינים, ומי שאינו מעריך את שוויים האמיתי, לא יוכל לקנות את התורה כראוי לה.